

S bolestí zuby ze strachu spěchal k psychiatrovi

Nějakou formou strachu ze zubního ošetření trpí až tři čtvrtiny obyvatel. Vyhýbání se ošetření pak může končit ve vážných případech i fatálně.

TOMÁŠ PATRICK HYÁNEK

Region – Bolest zuby a již značně otékající čelisti byla veliká, ale v případě Petra (který si nepřál zveřejnit celé jméno, pozn. red.) byl strach ze zubaře ještě větší. „Prámo panický,“ vzpomněl sedmatřicetiletý muž ze Zlína. Ze zoufalství tedy přistoupil k překvapivému kroku. „Strach mě místo do zubařského křesla dohnal k psychiatrovi,“ přiznal.

nechtěl, ale musel

Jak dnes již vzpomíná, tomu vysvětlil, že má ze zubního ošetření hrůzu a každý stomatolog je podle něj sadista. „Pokojně se na mě tehdy usmál a řekl, ať jdu, že zubař rozhodně sadista není, ubližovat nikomu nechce, a když viděl mou již mokvajících opuchlou tvář, tak říkal, že budu rád a možná mi i zachrání život,“ popsal Petr začátek svého příběhu s tím, že psychiatr nebyl daleko od pravdy.

O dva dny později už běžné prášky od bolesti přestávaly účinkovat. „Potřeboval jsem něco silnějšího,“ pokračoval. Stále silnější byl ale strach ze

zubaře. Zamířil tedy k obvodnímu lékaři. „Ten jak mě viděl, tak vůbec nediskutoval. Okamžitě do nemocnice na oddělení čelistní a obličejové chirurgie, a spěchejte!“ vzpomněl Petr direktivní slova obvodáka. Tehdy už byly prý bolesti i otok tak veliké, že se v něm něco zlomilo a s vědomím, že lékař jinou variantu nenabídl, spěchal lehce vyděšen naléháním praktického lékaře do Bafovy nemocnice.

„Hned jak mě viděla sestra, tak mne rychle vzali do ordinace,“ popsal moment, kdy si uvědomil, že taď už končí legrace. Během několika málo minut už se nad jeho oteklou tvář, děsem v očích a sevřeným žaludkem z očekávání toho, co bude následovat, skláněla usměvavá někdejší primárka oddělení Katarína Vachalová.

Život v ohrožení

Na pacienta si vzpomíná. „Svěřil se, že s ošetřením otálel, protože se šíleně bojí zubařů. Tak jsem mu s úsměvem řekl – tak proto jste skončil u nás,“ vybavuje si Katarína Vachalová, dnes již privátní stomatochirurg kliniky Gradcedent ve Zlíně. Petr měl podle ní absces, te-

STOMATOCHIRURG. Katarína Vachalová se se strachem u pacientů setkává často, když léčí i následky odkládání léčby v podobě abscesů. „Většinou to byl právě strach, který jim bránil se dostavit včas ke svému zubnímu lékaři na ošetření,“ říká. Pacienty k ní odesílají kolegové zubní lékaři z obvodu. Foto: Deník/archiv

dy hnisavé ložisko v dolní čelisti, ve třetím stadiu. Šíří se do okolních měkkých tkání jako bakteriální zánět a při jeho rozšíření do krve vzniká

sepsa, lidově řečeno otrava krve. „V tomto stadiu je pacient již přímo ohrožen na životě,“ uvedla. Léčba je podle ní vždy chi-

rurgická, stejně jako v případě Petra. „Odstranili jsme mu hnis, zuby, od nichž vznikl, a musel současně užívat kombinaci antibiotik,“ popsala

Katarína Vachalová. „Tři týdny nemocenské, několikrát týdně v nemocnici na ošetření,“ shrnul Petr. Bylo to podle něj neradostné období, ale na druhou stranu zlomové.

Záleží i na lékaři

„I přes tu všechnu hrůzu, úžasný, citlivý přístup paní primárky Vachalové byl neuvěřitelně posilující,“ vysvětlil Petr. Tehdy přestal mít strach ze zubařského křesla. „Hodně záleží na ošetřujícím lékaři. Jak vysvětluje, co bude dělat, jakým hlasem mluví, zda se usmívá,“ myslí si. Pak podle něj strach z větší části ustupuje.

Přesto není jediný, kterého strach ze zubaře přivede až do křesla stomatochirurga.

Pacienty s abscesem, které k ní posílají kolegové z obvodu, Katarína Vachalová ošetřuje téměř denně. „Většina přichází právě v druhé fázi abscesu, kdy již hnis pronikl přes kůži nebo sliznici do úst. Mají tlakové bolesti, otok, zvýšenou teplotu a většina velký strach. Strach, který jim bránil dostavit se včas ke svému zubnímu lékaři na ošetření,“ konstatovala Vachalová.

Fobii ze zubaře trpí až 15 % lidí

Asi 75 % populace ve vyspělých státech má nějakou zkušenost se strachem z ošetření u stomatologa, ale jen 5–15 % z nich trpí odontofobií. Titopacienti jsou potom natolik úzkostní, že sestomatologovi zcela vyhýbají. Mnoho z nich vyhledá zubaře na pohotovost jen v případě velmi intenzivní akutní bolesti zuby či abscesu. Bolesti menší intenzity si pacienti léčí volně prodejnými analgetiky. Potom je léčba samozřejmě mnohem více invazivní, což jen posilí jejich další strach z ošetření.

Co je odontofobie?

Iracionální, silný a nepřiměřený strach spojený se stomatologickým ošetřením se vztahuje jednak ke strachu ze stomatologa, k provádění stomatologické péče a ke strachu z bolesti. Bývá nazýváno mnoha synonymy: zubní nebo dentální fobie, odontofobie, dentofobie, fobie ze zubaře nebo úzkost spojená se zuby. Řada nemocných se domnívá, že jejich strach není iracionální, ale že jim návštěvou stomatologa hrozí opravdové nebezpečí. Typické je tak nadhodnocování pravděpodobnosti ohrožení a podceňování vlastní možnosti situaci zvládnout. Nejběžnějším případem strachu z bolesti u odontofobie je strach z akutní bolesti při aplikování injekce a z očekávané bolesti při výkonu vrtačky. zdroj: stomateam.cz

Najít zubaře v regionu je velký problém. Pomoci může pojišťovna

Zlínský kraj – Pokud nemáte zubního lékaře a rádi byste se zaregistrovali a chodili na pravidelné prohlídky – čeká vás téměř detektivní práce. Ty, kteří ve Zlínském kraji ještě nepřijímají nové pacienty k registraci, byste spočítali na prstech jedné ruky.

chtěla, ale nemohla

Jana Řeháková se do krajského města přestěhovala před třemi lety – za prací. Vzhledem k tomu, že dojíždění do Brna za zubním lékařem, k němuž předtím docházela, by bylo časově i finančně náročné, chtěla sebe i manžela zaregistrovat v místě nového bydliště.

„Zdálo se to ze začátku jako banální věc, ale po pár odpovědích – nepřijímáme, máme plno, obraťte se jinam, jsem to chtěla vzdát,“ popsala zkušenost devětatdvacetiletá žena.

Uspěla až na doporučení. „Kolega u práci zmínil, že má fajn zubní lékařku, že ji zkouší požádat, zda by mne nepřijala,“ doplnila. Uspěla.

Ne každý ale může mít takové štěstí. Že je nalezení registrujícího zubního lékaře v regionu obtížné, potvrzují i

sami stomatologové. „V nedávné době jsem měl informace o dvou ordinacích, kde registrovali nové pacienty,“ uvedl předseda a mluvčí krajské stomatologické komory Petr Drbal. Důvodem je podle něj nedostatečný počet zubních lékařů celkově. „Také kvůli časově náročné moderní technologii léčby, kdy stomatologové nestihnou ošetřit

POČTY PACIENTŮ

1200

Takový je podle předsedy krajské stomatologické komory Petra Drbala optimální počet registrovaných pacientů na jednoho zubního lékaře.

stejný počet pacientů jako dříve, je vytíženost zubních lékařů ve Zlínském kraji značná,“ vysvětlil Petr Drbal.

To potvrzuje i samotná praxe. „Do stomatologické péče pacienty nepřijímáme, a to z důvodu, že již teď nemáme dostatek času a prostoru na chirurgické pacienty. Naše snaha byla o maximální objednáci dobu k plánovanému chi-

rurgickému výkonu jeden měsíc a teď se stěží dostaneme pod hranici tří měsíců,“ popsala Katarína Vachalová, privátní stomatochirurg. Najít zubního lékaře je obtížné, ale nikoli nemožné. Pokud sám pacient neuspěje s registrací, s hledáním se může obrátit na zdravotní pojišťovnu.

Nepřerušit léčbu

„Klient se může obrátit na kterékoli pracoviště VZP, kde mu zaměstnanci s řešením problému pomohou,“ ubezpečil mluvčí VZP Oldřich Tichý. Zároveň ujistil, že ti, kteří u nějakého zubaře registrování jsou, ale například roky nedocházejí na preventivní prohlídky, nového si hledat nemusejí. „Lékař nemůže vyřadit pacienta z registrace jen proto, že nedochází na preventivní,“ zdůraznil Tichý.

Pozor by si ale měli dát ti, kteří přerušili léčbu. „Registrující stomatolog může vyřadit pacienta z evidence, pokud tento pacient poruší léčebný plán, tzn. že se opakovaně nedostaví na další ošetření v případě plánované či nedokončené léčby,“ zmínil předseda krajské stomatologické komory Petr Drbal. (thy)

Anketa: Bojíte se zubaře? Chodíte pravidelně na prohlídky?

René Kajaba, 24 let, makléř, Vsetín

Zubaře se rozhodně nebojím. Kontrolovat zuby si chodím pravidelně a občas i mimo plán. Hraju hokej, a

tak se někdy stane, že v zápalu boje zuby odnesou a pak je na zubaři, aby uvedl všechno na pravou míru. Myslím si, že rodiče na péči o chrup svých dětí moc nedbají. Doporučuji vrátit se k povinným školním prohlídkám dětí.

Anna Lísková, 58 let, kuchařka, Kroměříž

Vzhledem k tomu, že jsem kuchařka a miluji jídlo a sladké, tak ano. Chodím pravidelně a až doposud jsem našťástí velké problémy neměla. Ovšem manžel nebyl u zubaře už třicet let. Povinné školní prohlídky bych zavedla, nám to neškodilo a doteď mám všechny zuby svoje. U nás v rodině problémy se zuby nejsou, můžeme být rádi.

Hana Zábajnická, 58 let, dětská sestra, Zlín

K zubaři chodím pravidelně, mám pana zubaře, který je hodný a citlivý, takže se vůbec

nebojím. Ovšem můj syn se jej bojí, ale chodí k němu – našťástí. A jestli bych byla pro zavedení povinných školních prohlídek pro děti? Děti už mám velké, ale myslím si, že teď si už každý zodpovědný rodič svého potomka hlídá.

Ludmila Pippalová, 39 let, kuchařka, Kunovice

Abych řekla pravdu, já osobně nemám se zubaři příliš dobré zkušenosti. Zdá se mi na

příklad, že celkem nevhodně hýbou s cenami jednotlivých úkonů. Nejdříve se za něj dozvíme jednu cenu, ta se však poté zvedne na daleko vyšší úroveň. Sama momentálně zvažuji, že přejdeme k jinému zubaři.

ZUBNÍ POHOTOVOSTI VE ZLÍNSKÉM KRAJI

ZLÍN

zubní pohotovost: centrální
místo: Krajská nemocnice T. Bati
Havlíčkovo nábřeží 600, Zlín – 21. pavilon
Telefon: 577 552 848, 577 551 111
Ordinační hodiny (soboty, neděle, svátky):
8.00–13.00

VSETÍN

zubní pohotovost: centrální
místo: Vsetínská nemocnice
Nemocniční 955, Vsetín
Telefon: 571 818 581, 571 818 111 (ústředna)
Ordinační hodiny (soboty, neděle, svátky):
8.00–12.00

UHERSKÉ HRADIŠTĚ

zubní pohotovost: v ordinacích zubních lékařů
Kontakt pro ověření rozpisů: 572 529 111
(ústředna nemocnice)
Ordinační hodiny (soboty, neděle, svátky):
8.00–12.00

KROMĚŘÍŽ

zubní pohotovost: centrální
místo: Nemocnice Kroměříž
Havlíčková 660, Kroměříž (přízemí budovy L)
Telefon: 573 322 208
Ordinační hodiny (soboty, neděle, svátky):
8.00–12.00